

Bijlage: feitelijke vragen bij Macro Economische Verkenning 2026

1 Kan een analyse gegeven worden van de inkomens- en vermogensongelijkheid en hoe deze zich de afgelopen 15 jaar heeft ontwikkeld?

Een analyse van de inkomens- en vermogensongelijkheid was geen onderdeel van de MEV.

2 Wordt volgend jaar de MEV wel weer onder embargo met de Prinsjesdagstukken meegestuurd?

Nee, net als bij andere ramingen verstrekt het Centraal Planbureau vanaf nu ook de MEV niet onder embargo aan het parlement.

3 Klopt het dat de daling in armoedecijfers tussen de cMEV en MEV hoofdzakelijk wordt veroorzaakt door de lagere brandstofaccijns? Hoe groot is het effect van de brandstofaccijns?

Het aandeel personen in armoede in 2026 is tussen de cMEV en MEV van 2,8% naar 2,6% gedaald. Het klopt dat deze daling voor het grootste deel veroorzaakt is doordat de brandstofaccijns langer laag blijft. Dat zorgt voor een lagere inflatie dan geraamd bij de cMEV en daarmee voor een lagere armoede.

4 Hoe is het mogelijk dat de lage inkomensgroep er slechts 0,5% en de gepensioneerden er slechts 0,2% op vooruitgaan dit jaar? Welke kabinetsmaatregelen dragen daar eventueel aan bij?

Dit heeft voornamelijk te maken met de lagere indexatie van pensioenen dan de inflatie in 2025 en het afschaffen van de Inkomensondersteuning AOW (IOAOW). Daardoor stijgt de koopkracht van gepensioneerden minder dan van een doorsnee huishouden. Omdat een derde van de onderste inkomensgroep uit gepensioneerden bestaat, verklaart dat ook de mindere stijging van de koopkracht vergelijken met andere inkomensgroepen. Daarnaast heeft een deel van de werkenden met een laag inkomen minder baat bij de verlaging van het tarief in de eerste schijf in box 1 dan andere groepen, omdat zij vaak al weinig tot geen belasting betalen als gevolg van de hoge heffingskortingen.

5 Wat zou de vooruitgang in koopkracht van werkenden zijn geweest indien in de CPB-modellen werd uitgegaan van de feitelijke loonontwikkeling in plaats van cao-loonontwikkeling?

We weten niet exact wat er bedoeld wordt met feitelijke loonontwikkeling. Behalve de cao-loonstijging publiceert het CPB ook de brutoloonontwikkeling van de marktsector. Deze is 0,3 procentpunt hoger dan de cao-loonontwikkeling. De koopkracht van werkenden zou waarschijnlijk hoger uitgekomen zijn wanneer met brutoloonstijgingen in plaats van cao-loonstijgingen wordt gerekend. Het CPB heeft niet berekend hoeveel dit zou zijn.

6 Wat is de koopkrachtontwikkeling van deeltijdwerkers in 2025 en 2026?

Het CPB maakt geen berekeningen over de koopkracht van deeltijdwerkers.

7 Hoe wordt de daling van het aantal mensen onder de armoedegrens veroorzaakt? Welke kabinetsmaatregelen dragen daar eventueel aan bij?

In 2025 daalt de armoede onder personen van 3,4 naar 2,9%. Dat komt onder meer doordat de gemiddelde cao-loongroei – waardoor ook de uitkeringen stijgen – hoger ligt dan de gemiddelde stijging van de armoedegrens. Daarnaast heeft de invoering van een extra schijf in box 1 met een verlaagd tarief een verlagend effect op armoede, omdat hierdoor bijvoorbeeld de nettobijstandsuitkering omhooggaat. De maximale algemene heffingskorting gaat in 2025 omlaag, maar het afbouwpunt verschuift naar het eindpunt van de (nieuwe) eerste schijf. De volledige heffingskorting is dus lager, maar wordt door meer mensen ontvangen, waardoor de armoede per saldo afneemt. De armoede onder kinderen daalt van 3,2 naar 2,9%, omdat het kindgebonden budget verhoogd is.

In 2026 daalt zowel de armoede in personen als onder kinderen verder naar 2,6%. Ook in 2026 komt dat deels doordat de gemiddelde cao-loongroei hoger ligt dan de gemiddelde stijging van de armoedegrens. Ook gaat de eigen bijdrage in de huurtoeslag omlaag en daalt het tarief in de eerste schijf van box 1. In de huurtoeslag wordt ook de maximale huurgrens afgeschaft, zodat ook mensen met een huur boven de sociale huurgrens deze toeslag kunnen aanvragen. Daarentegen tellen de servicekosten vanaf 2026 niet meer mee voor de huurtoeslag, waardoor de armoede iets toeneemt. Afhankelijk van de hoogte van huur en inkomen kunnen de maatregelen in de huurtoeslag per saldo een positief of negatief effect hebben voor huishoudens. Ten slotte blijft de brandstofaccijns langer laag met een drukkend effect op de inflatie tot gevolg.

8 Zijn er jaren geweest waarin de geraamde armoede en kinderarmoede lager lag dan in 2026?

Het aandeel mensen en kinderen in armoede volgens de nieuwe definitie van CBS, SCP en Nibud is bekend vanaf 2018. Tussen 2018 en 2026 is er geen realisatie- of ramingscijfer dat lager ligt dan de huidige raming voor 2026 (2,6% voor zowel armoede in personen als kinderarmoede). Omdat de armoedecijfers voor eerdere jaren niet beschikbaar zijn, is het niet mogelijk een uitspraak te doen over de jaren voor 2018.

9 Kan worden uitgesplitst welke huishoudens een hoge armoede-intensiteit hebben?

Het CPB heeft in de huidige raming hier geen aparte analyse van gemaakt. Een eerdere publicatie over de armoede-intensiteit (<https://www.cpb.nl/de-armoede-intensiteit-een-raming-van-de-diepte-van-armoede>) laat zien dat voor mensen met een relatief hoge armoede-intensiteit relatief vaak loon- of zelfstandigeninkomen de voornaamste inkomensbron van het huishouden is. Werknemers in armoede hebben vaak een lager inkomen vanwege een laag aantal gewerkte uren. Voor zelfstandigen in armoede ontstaat het lage inkomen door het lage uurtarief.

10 Kunt u een overzicht geven van de inflatie (hicp) van alle landen in de eurozone en de EU? Hoe scoort Nederland en wat is de verklaring voor het gegeven dat de inflatie boven het gemiddelde ligt in de eurozone/EU?

Een analyse van de Nederlandse inflatie in Europees perspectief was geen onderdeel van de MEV. De meest recente cijfers van het CBS en Eurostat laten zien dat het inflatiecijfer (hicp) voor Nederland in augustus 2,4% bedroeg. Dit is iets hoger dan het vergelijkbare cijfer voor de eurozone (2,0%) en gelijk aan het cijfer voor de gehele Europese Unie (2,4%).

11 Wat zou het EMU-saldo zijn indien de eenmalige uitgave voor defensiepensioenen in 2026 niet wordt meegerekend?

Bij de MEV wordt het begrotingstekort voor 2026 geraamd op -2,7% bbp. In 2026 staat een eenmalige uitgave begroot van 8,15 mld euro voor het affinancieren van de begrotingsgefinancierde militaire pensioenen. Gecorrigeerd voor de eenmalige uitgave voor de defensiepensioenen zou het EMU-saldo uitkomen op -2,1% bbp.